

CUPRINS

Capitolul I

Aspecte introductive privind dreptul european al afacerilor	7
1. Specificul dreptului european al afacerilor	7
2. Domeniul de aplicare	9
3. Importanța dreptului european al afacerilor	11
4. Finalitățile dreptului european al afacerilor	13
5. Raportul juridic de afaceri. Particularități în dreptul european al afacerilor. Subsidiaritate și descentralizare	14
6. Izvoarele dreptului european al afacerilor	15
7. Caracteristici ale dreptului european al afacerilor	16
8. Divizarea regulilor de drept european al afacerilor	16
9. Reguli de interpretare în dreptul european al afacerilor	17
10. Modalități alternative de soluționare a conflictelor în dreptul european al afacerilor	20
11. Dreptul european al afacerilor: aplicare în timp, în spațiu și asupra persoanelor	23
12. Delimitări conceptuale în dreptul european al afacerilor	24

Capitolul II

Construcția europeană și Europa în schimbare, cu impact asupra dreptului european al afacerilor. Tratatul Uniunii Europene, repere esențiale în dreptul european al afacerilor, de la Paris la Lisabona, prin Roma, Maastricht,

Amsterdam și Nisa	27
1. Tratatul de instituire a Comunității Europene a Cărbunelui și Oțelului (CECO) de la Paris, reper în dreptul european al afacerilor	30
2. Tratatul de la Roma (CEE) – Tratatul de instituire a Comunității Economice Europene, reper în dreptul european al afacerilor	31
3. Tratatul privind Comunitatea Europeană a Energiei Atomice (CEEA sau Euratom), reper în dreptul european al afacerilor	32
4. Tratatul de fuziune – Tratatul de la Bruxelles	34
5. Tratatul de la Luxemburg – Tratatul de modificare a anumitor dispoziții bugetare/Primul Tratat bugetar	34
6. Al doilea Tratat bugetar/Tratatul de la Bruxelles	35
7. Actul Unic European (AUE), reper în dreptul european al afacerilor	35
8. Tratatul privind Uniunea Europeană (TUE)/Tratatul de la Maastricht, reper în dreptul european al afacerilor	37
9. Tratatul de la Amsterdam, reper în dreptul european al afacerilor	38
10. Tratatul de la Nisa, reper în dreptul european al afacerilor	39
11. Tratatul de la Lisabona, reper în dreptul european al afacerilor	40
12. Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene	42
13. Tratatul de instituire a unei Constituții pentru Europa, 2004, neratificat	43
14. Acordul Schengen din 1985, reper în dreptul european al afacerilor	44
15. Acordul privind Spațiul Economic European, reper în dreptul european al afacerilor	46
16. Cartea Albă privind viitorul Europei. Reflecții și scenarii pentru UE, 2017	47

Capitolul III

Instituțiile Uniunii Europene. Implicații în dreptul european al afacerilor	50
1. Parlamentul European.....	51
2. Consiliul European	51
3. Consiliul.....	52
4. Comisia Europeană (Comisia).....	55
5. Curtea de Justiție a Uniunii Europene (CJUE)	56
6. Banca Centrală Europeană (BCE)	56
7. Curtea Europeană de Conturi.....	57
8. Banca Europeană de Investiții (BEI)	57
9. Ombudsmanul European	57

Capitolul IV

Obiective, valori și principii specifice Uniunii Europene. Implicații în dreptul european al afacerilor	58
1. Obiective și valori comune	58
2. Principii aplicabile dreptului european al afacerilor	63
3. Aplicabilitatea dreptului Uniunii în dreptul intern al statelor membre. Aplicabilitatea dreptului european al afacerilor	69

Capitolul V

Etica, buna-credință și responsabilitatea socială în dreptul european al afacerilor. Filosofia economică și politică a comerțului	73
1. Etica în afaceri	73
2. Responsabilitatea socială în afaceri și în dreptul european al afacerilor	76
3. Coduri de etică și conduită în afaceri.....	78
4. Filosofia economică și politică a participanților la mediul european de afaceri. Mercantilism vs. Colbertism	78
5. Buna-credință în dreptul european al afacerilor.....	80

Capitolul VI

Uniunea economică și monetară (UEM) în dreptul european al afacerilor	82
1. Uniunea economică și monetară (UEM). Semnificații în plan european	82
2. Instituțiile uniunii economice și monetare.....	85
3. Moneda Euro, monedă unică	87
4. Politica monetară europeană. Guvernanța economică. Convergență economică	90
5. Uniunea bancară, rol de completare a Uniunii economice și monetare (UEM)	93
6. Strategia Europa 2020 – strategii europene pentru o creștere inteligentă	93

Capitolul VII

Aspecte de drept financiar și fiscal în spațiul european al afacerilor	95
1. Instituții financiare europene	95
1.1. Sistemul European al Băncilor Centrale (SEBC). Eurosistemul	95
1.2. Banca Centrală Europeană (BCE)	97
1.3. Banca Europeană de Investiții (BEI)	98

1.4. Fondul European de Investiții	99
1.5. Banca Europeană de Reconstrucție și Dezvoltare	99
2. Aspecte de drept financiar în plan european.....	100
3. Drept fiscal în plan european. Politici fiscale la nivel european. Armonizare și cooperare fiscală.....	102
4. Acte juridice ale Uniunii Europene cu aplicabilitate în domeniul dreptului financiar și în domeniul dreptului fiscal, de interes în dreptul european al afacerilor	106

Capitolul VIII

Libertățile fundamentale în spațiul european, temelie a pieței unice, esențiale

în dreptul european al afacerilor	108
1. Delimitări conceptuale: piață, piață comună, piață internă, piață unică europeană, spațiul de liber schimb, uniune vamală, uniune economică.....	110
2. Piața unică. Principii generale	118
3. Semnificația pieței unice în dreptul european al afacerilor	119
4. Strategii privind piața unică. Domenii de acțiune	120
5. Uniunea vamală – semnificații în dreptul european al afacerilor	125
6. Libertățile fundamentale din cadrul pieței interne – semnificații în dreptul european al afacerilor	126
6.1. Libera circulație a mărfurilor – semnificații în dreptul european al afacerilor.....	127
6.2. Libera circulație a persoanelor – semnificații în dreptul european al afacerilor	127
6.3. Libera circulație a serviciilor – semnificații în dreptul european al afacerilor.....	128
6.4. Libera circulație a capitalurilor și a plăților – semnificații în dreptul european al afacerilor	128
7. Principii specifice libertăților fundamentale de circulație	129
8. Libertatea de comunicare, libertățile fundamentale de circulație în spațiul european și dreptul european al afacerilor. Tabloul de bord în interiorul pieței unice UE.....	130
9. Construcția europeană și ordinea comercială internațională. GATT și OMC	132
10. Competențele UE privind piața internă și privind libera circulație a mărfurilor, persoanelor, serviciilor și capitalurilor.....	134
11. Libera circulație a mărfurilor.....	135
11.1. Considerații generale. Clarificări conceptuale. Spațiul de liberă circulație a mărfurilor.....	135
11.2 Temeiul juridic	137
11.3. Noțiunea de marfă pentru care se aplică libera circulație.....	139
11.4. Uniunea vamală	140
11.4.1. Uniunea vamală. Tarif vamal comun. Codul Vamal european.....	140
11.4.2. Teritoriul vamal al Uniunii. Spațiul Economic European	141
11.4.3. Legislație vamală.....	143
11.4.4. Obiect și domeniu de aplicare al Codului vamal al Uniunii	143
11.4.5. Taxele la import și export. Mărfuri unionale și neunionale. Originea mărfurilor	144
11.4.6. Valoarea în vamă a mărfurilor.....	145

11.4.7. Tarif vamal comun.....	146
11.4.8. Punerea în liberă circulație. Măsuri de politică comercială	148
11.5. Efectul direct al dispozițiilor Tratatului.....	148
11.6. Protecția comercială. Modalități procedurale de realizare a liberei circulații a mărfurilor	149
11.7. Interzicerea între statele membre a taxelor vamale și a taxelor cu efect echivalent taxelor vamale	150
11.7.1. Taxe vamale. Noțiune. Interzicerea taxelor vamale.....	150
11.7.2. Taxe cu efect echivalent taxelor vamale. Noțiune. Interzicerea taxelor cu efect echivalent taxelor vamale	151
11.7.3. Alte taxe.....	152
11.7.4. Recuperarea/restituirea taxelor care nu respectă legislația UE.....	153
11.8. Interzicerea între statele membre a restricțiilor cantitative și a măsurilor cu efect echivalent, la import și export.	153
11.8.1. Restricții cantitative. Noțiune. Contingentare. Contingente cantitative	153
11.8.2. Măsuri cu efect echivalent restricțiilor cantitative. Noțiune	154
11.8.2.1. Directiva nr. 70/50 din 22 decembrie 1969	154
11.8.2.2. Hotărârile Dassonville, Cassis de Dijon, Keck și Mithouard. Regim juridic european pentru anumite modalități de vânzare.....	155
11.9. Interzicerea între statele membre a impozitelor interne cu caracter discriminatoriu – art. 110 TFUE. Nediscriminare fiscală.....	159
11.10. Monopoluri naționale cu caracter comercial	159
11.11. Excepții de la aplicarea principiului liberei circulații a mărfurilor.....	160
11.11.1. Justificări determinate de protejarea unor valori ale societății. Art. 36 TFUE, interpretare strictă.....	160
11.11.2. Excepții stabilite de Curtea de Justiție a Uniunii Europene.....	160
11.11.3. Condiții în care pot fi invocate excepțiile de la aplicarea principiului liberei circulații a mărfurilor din art. 36 TFUE.....	161
11.12. Clauze de salvagardare	161
11.13. Cadrul legal european privind libera circulație a mărfurilor: libertatea de acțiune a statelor membre	162
11.13.1. Libertate limitată de acțiune a statelor membre: directive, regulamente, norme	162
11.13.2 Regulamentul (CE) nr. 2679/98. Funcționarea pieței interne în legătură cu libera circulație a mărfurilor între statele membre: obstacole în calea comerțului, mecanism de intervenție rapidă	163
11.13.3. Norme. Regulamentul (CE) nr. 764/2008 privind norme tehnice naționale pentru produsele comercializate în mod legal în alt stat membru	164
11.14. Armonizarea reglementărilor naționale cu privire la libera circulație a mărfurilor.....	166
11.15. Contribuția Parlamentului European cu privire la libera circulație a mărfurilor.....	166

12. Libera circulație a persoanelor	167
12.1. Considerații generale. Clarificări conceptuale.....	167
12.2. Temeiul juridic	169
12.3. Principii relevante.....	170
12.4. Evoluția reglementărilor privind libera circulație a persoanelor	171
12.5. Cetățenia Uniunii Europene. Efectul direct al dispozițiilor privind cetățenia Uniunii Europene	172
12.6. Beneficiarii liberei circulații a persoanelor. Cetățenii. Resortisanții. Lucrătorii. Societățile	173
12.7. Libera circulație a cetățenilor Uniunii Europene și a membrilor familiilor lor.....	178
12.8. Libera circulație a lucrătorilor în Uniunea Europeană	183
12.9. Excepții de la libera circulație a persoanelor în Uniunea Europeană	185
12.10. Libertatea de stabilire. Caracteristici. Restricții	186
12.11. Armonizarea legislațiilor: recunoașterea calificărilor profesionale.....	189
12.12. Clauze de salvagardare.....	190
12.13. Libera circulație în Spațiul Schengen.....	191
12.14. Contribuția Parlamentului European cu privire la libera circulație a persoanelor.....	191
13. Libera circulație a serviciilor.....	192
13.1. Considerații generale. Clarificări conceptuale. Noțiunea de servicii.....	192
13.2. Temeiul juridic	195
13.3. Libera circulație a serviciilor. Raportul față de libertatea de stabilire.....	196
13.4. Clasificarea serviciilor.....	200
13.5. Excepții privind libera circulație a serviciilor	201
13.6. Rolul Parlamentului European cu privire la libera circulație a serviciilor	202
14. Libera circulație a capitalurilor și a plăților.....	203
14.1. Considerații generale. Clarificări conceptuale. Circulația capitalului. Plăți	203
14.2. Temeiul juridic	205
14.3. Efectul direct al dispozițiilor privind circulația capitalurilor	206
14.4. Evoluția reglementărilor privind libertatea de circulație a capitalurilor.....	206
14.5. Libera circulație a capitalurilor și a plăților. Obiectivele specifice. Capitaluri. Plăți.....	207
14.6. Restricții privind libera circulație a capitalurilor și a plăților.....	212
14.7. Libera circulație a capitalurilor și spălarea banilor.....	214
14.8. Clauze de salvagardare.....	214
14.9. Armonizarea reglementărilor naționale cu privire la libera circulație capitalurilor și plăților	215
14.10. Rolul Parlamentului privind libera circulație a capitalurilor	216

Capitolul IX

Dreptul concurenței în Uniunea Europeană	217
1. Concurența în dreptul național și în dreptul european. Semnificații nivel național și european. Dispoziții juridice relevante	217

2. Politica europeană în materie de concurență	225
3. Acorduri anticoncurențiale: acorduri între întreprinderi care au ca scop împiedicarea, restrângerea sau denaturarea concurenței (art. 101 TFUE). Delimitări conceptuale	228
4. Abuzul de poziție dominantă (art. 102 TFUE)	232
5. Controlul concentrărilor economice	235
6. Interzicerea ajutoarelor de stat (art. 107 TFUE)	237
7. Liberalizarea piețelor	239
 Capitolul X	
Politica comercială comună în UE. Influențe în dreptul european al afacerilor ...	240
1. Dispoziții relevante	240
2. Politica comercială comună. Semnificații și direcții. Liberalizarea schimburilor comerciale. Runda de la Doha	241
3. Politica comercială comună. Strategia Europa 2020	248
4. Politica regională	249
 Capitolul XI	
Particularități privind societățile în dreptul european al afacerilor	250
1. Dispoziții juridice privind societățile în dreptul european al afacerilor. Semnificația societății în dreptul european	250
2. Societățile europene (<i>Societas Europaea</i> SE)	253
3. Societatea cooperativă europeană (SCE)	255
4. Grupurile Europene de Interes Economic	257
4.1. Grupuri de Interes Economic (art. 118-231 din Legea nr. 161/2003)	257
4.2. Grupuri Europene de Interes Economic	259
 Capitolul XII	
Politici ale Uniunii Europene de importanță în dreptul european al afacerilor ...	262
1. Politica externă și de securitate comună	263
2. Politica creării unui spațiu de libertate, securitate și justiție	267
3. Politica de dezvoltare	269
4. Politica UE privind coeziunea economică, socială și teritorială	269
5. Politica UE privind întreprinderile și industria în vederea îmbunătățirii mediului de afaceri	271
6. Politicile economice și financiare. Uniunea economică și monetară	272
7. Politica UE privind protecția consumatorilor	273
8. Politica UE privind concurența	274
9. Politica UE în materie de impozitare și fiscalitate	275
10. Politici UE în materie de justiție și drepturi fundamentale	276
11. Politici privind ocuparea forței de muncă. Politica socială	276
12. Politica UE privind mediul, energia, schimbările climatice	279
13. Piața unică digitală	282
14. Politica vamală a UE	282
15. Alte politici UE: privind transporturile, agricultura etc	283

Capitolul XIII**Aspecte de drept penal al afacerilor. Implicații în dreptul european**

al afacerilor	286
1. Drept penal al afacerilor. Specificul criminalității în domeniul afacerilor	286
2. Infrațiuni în domeniul societăților – Legea nr. 31/1990, republicată.....	288
3. Infrațiuni privind regimul concurenței – Legea nr. 11/1991 și Legea nr. 21/1996.....	293
4. Spălarea banilor – Legea nr. 656/2002	294
5. Infrațiuni care privesc grupurile de interes economic – Legea nr. 161/2003.....	295
6. Infrațiuni privind monopolul de stat – Legea nr. 31 din 6 mai 1996	296
7. Infrațiuni privind Codul Vamal al României (Legea nr. 86/2006) și Legea nr. 84/1992 privind regimul zonelor libere.....	296
7.1. Codul Vamal al României	296
7.2. Legea nr. 84 din 21 iulie 1992 privind regimul zonelor libere	297
8. Infrațiuni privind regimul mediului	298
9. Infrațiuni privind piața de capital Legea nr. 297/2004	300
10. Infrațiuni de corupție, infrațiuni asimilate acestora – Legea nr. 78/2000, Noul Cod penal	300
11. Infrațiuni împotriva intereselor financiare ale Uniunii Europene – Legea nr. 78/2000.....	302
12. Infrațiuni din domeniul financiar-fiscal – Legea nr. 241/2005	304
13. Infrațiuni privind sistemele informatice. Fraude comise prin sisteme informatice și mijloace de plată electronice. Infrațiuni privind comerțul electronic	305
14. Infrațiuni privind nesocotirea încrederii, în Noul Cod penal. Infrațiuni privind regimul cambiei, biletului la ordin și al cecului	306
15. Infrațiuni din domeniul proprietății intelectuale	308
15.1. Legea nr. 8/1996 privind dreptul de autor	308
15.2. Legea nr. 64/1991 privind brevetele de invenție	310
15.3. Legea nr. 129/1992 privind protecția desenelor și modelelor	311
15.4. Legea nr. 84/1998 privind mărcile și indicațiile geografice.....	311
16. Direcții și dispoziții ale Uniunii Europene relevante pentru criminalitatea în afaceri. Cooperarea multilaterală între Uniunea Europeană și statele membre privind investigarea fenomenului infracțional	311

Capitolul XIV**Dreptul european al contractelor. Armonizare europeană. Tendințe de unificare** 315

1. Direcții generale privind dreptul european al contractelor și dreptul european al afacerilor	315
2. Evoluția dreptului contractelor, aspecte privind globalizarea și internaționalizarea raporturilor juridice contractuale.....	317
3. Armonizarea dreptului privat european. Tendințe de unificare a dreptului european al contractelor. Un drept comun al contractelor la nivel UE	319
4. Principii generale ale dreptului civil al Uniunii Europene	322
5. Piața unică la nivel european, libertățile fundamentale și armonizarea dreptului european al contractelor: acțiuni de apropiere specifice dreptului contractelor în statele membre ale Uniunii Europene	327

6. Principiile UNIDROIT privind contractele comerciale internaționale 2016	334
7. Principiile dreptului european al contractelor (Principles of European Contract Law – PECL, Comisia Lando).....	336
8. Proiectul Academiei Privatiștilor Europeni de la Pavia: Codul european al contractelor (Codul Pavia/Codul Gandolfi).....	338
9. Proiectul Common Core of European Private Law (proiectul Trento).....	340
10. Cadrul comun de referință – Common Frame of Reference/CFR	340
11. Proiectul Cadrului comun de referință/DCFR – Draft Common Frame of Reference.....	342
12. Contribuția franceză la dreptul european al contractelor. Viziunea franceză asupra Proiectului Cadrului comun de referință.....	343
13. Propunere de Regulament privind o legislație europeană comună în materie de vânzări – CESL	345
14. Convenția Națiunilor Unite asupra contractelor de vânzare internațională de mărfuri, încheiată la Viena la 11 aprilie 1980, în vigoare la 1 ianuarie 1988	346
15. Roma I – Regulamentul nr. 593/2008 privind legea aplicabilă obligațiilor contractuale. Regulamentul Bruxelles I – Regulamentul privind competența judiciară, recunoașterea și executarea hotărârilor în materie civilă și comercială ...	348
16. O analiză concretă: principiul bunei-credințe în plan contractual, uniformizare și armonizare la nivelul dreptului european al contractelor	351

Capitolul XV

Unificarea dreptului afacerilor în Europa. Un Cod European al Afacerilor	365
---	------------

Anexă	372
--------------------	------------

1. Cuprinsul Tratatului privind Uniunea Europeană – TUE (versiunea consolidată 2016)	372
2. Tratatul privind Uniunea Europeană – TUE (versiunea consolidată 2016) – extras.....	372
3. Cuprinsul Tratatului privind funcționarea Uniunii Europene – TFUE (versiune consolidată 2016).....	377
4. Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene – TFUE (versiune consolidată 2016) – extras	381
5. Tratatul de instituire a Comunității Europene a Energiei Atomice (versiune consolidată 2016) – extras.....	403
6. Carta drepturilor fundamentale a Uniunii Europene (2016) – extras	406

Bibliografie	409
---------------------------	------------